

KATAKAL

Ročník V.

17. 12. 2023

Číslo: 3

3. ADVENTNÁ NEDEĽA „B”

R.: Duša mi plesá v mojom Bohu.

In 1, 6-8. 19-28

Bol človek, ktorého poslal Boh, volal sa Ján. Prišiel ako svedok vydat' svedectvo o svetle, aby skrze neho všetci uverili. On sám nebol svetlo, prišiel iba vydat' svedectvo o svetle.

A toto je Jánovo svedectvo: Keď Židia z Jeruzalema poslali k nemu kňazov a levitov, aby sa ho pýtali: „Kto si ty?“, on vyznal a nič nezaprel. Vyznal: „Ja nie som Mesiáš.”

„Čo teda, „pýtali sa ho, „si Eliáš?”

Povedal: „Nie som.”

„Si prorok?” Odpovedal: „Nie.”

Vraveli mu teda: „Kto si? Aby sme mohli dat' odpoveď tým, čo nás poslali. Čo hovoríš o sebe?”

Povedal: „Ja som hlas volajúceho na púšti: ‚Vyrovnajte cestu Pánovi,‘ ako povedal prorok Izaiáš.”

Tí vyslaní boli spomedzi farizejov. A pýtali sa ho: „Prečo teda krstíš, keď nie si Mesiáš ani Eliáš, ani prorok?” Ján im odpovedal: „Ja krstím vodou. Medzi vami stojí ten, ktorého nepoznáte. On prichádza po mne a ja nie som hoden rozviazať mu remienok na obuvi.”

To sa stalo v Betánii za Jordánom, kde Ján krstil.

Zatiaľ čo minulý týždeň sme počúvali o Jánovi Krstiteľovi z úst Marka, dnes nám ho predstavuje Evanjelium podľa Jána. Liturgické čítanie je kombináciou dvoch textov. Úvodná časť je z Prológu a tá nasledujúca, ktorá začína slovami: „Toto je Jánovo svedectvo...“, otvára celé Evanjelium po Prológu. Táto časť tvorí prvý deň z takzvaného „otváracieho“, či „inauguračného týždňa“ štvrtého evanjelia a môžeme v nej rozpoznať dve časti.

Tie nám pomáhajú rozlíšiť dve otázky: „Kto si?“ a „Prečo krstíš?“. Tá prvá sa týka identity osoby Jána a tá druhá jeho aktivity. Zároveň sa táto časť, či tento deň, dá označiť aj ako „Jánovo nepriame svedectvo o Ježišovi.“

Ján totiž adresuje svoje slová tým, ktorí sú k nemu poslaní pýtať sa, a Ježiš sa na scéne ešte neobjavuje. Stane sa tak až na druhý deň, a potom už Ján o ňom priamo vyhlási: „Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriech sveta!“

Je zaujímavé, že v tomto druhom dni (ktorý už netvorí súčasť liturgického čítania dnešnej nedele) sa vôbec nespomenie, kto je adresát Jánových slov o Ježišovi. Čitateľ tak naberá silný dojem, že tieto slová sú určené práve jemu. Naproti tomu sa v celom dnešnom úryvku Ježiš priamo vôbec nespomenie.

Tí, ktorí sa Jána pýtajú, nie sú schopní Ježiša rozpoznať, hoci stojí medzi nimi. Sú to kňazi, leviti a farizeji. Od samého začiatku tak na scénu nastupujú vedúce osobnosti židovského národa sídliace v Jeruzaleme, ktoré v priebehu Evanjelia budú tvoriť hlavné skupiny Ježišových protivníkov, lebo nebudú schopní rozpoznať jeho identitu.

Spôsob, akým Jánovo evanjelium predstavuje osobu Jána, ktorý krstil, sa od toho, ktorý nachádzame u synoptikov líši v niekoľkých bodoch. Nikdy nie je označený ako „Krstiteľ.“

Pri jeho predstavení sa vynecháva citácia z Malachiáša a Exodu: „Hľa posielam pred tebou svojho posla/anjela, aby ti pripravil cestu.“ Dokonca, vôbec nie je identifikovaný s očakávaným druhým príchodom Eliáša, ako tomu je napr. v Matúšovom či Markovom evanjeliu.

Jánovo evanjelium tak nemá záujem predstaviť Jána ako Ježišovo „predskokana“ ktorý by mu mal pripraviť cestu. V perspektíve štvrtého evanjelistu má Ježiš iný pôvod a nemôže mať žiadneho predchodcu. Text z Izaiáša, ktorý synoptici používajú na identifikáciu Jána, Jánovo evanjelium vkladá do úst priamo jemu – Ján tu nie je Pánov predchodca, ale ten, kto oznamuje jeho príchod.

Ďalej, nespomína sa jeho kázanie s výzvami na pokánie ani jeho asketický spôsob života (odev z ťavej srsti, lesný med a kobyľky ako pokrm) a ohlasovanie na púšti, čo by viedlo k jeho identifikácii predovšetkým ako proroka. Pre Jánovo evanjelium je Ján, ktorý krstil, predovšetkým ten, kto o ňom vydáva svedectvo. T

Toto Evanjelium teda dáva dôraz na svedectvo o Ježišovi. Verným svedectvom o Ježišovi sa ohlasuje jeho príchod a v konečnom dôsledku sa pripraví Ježišovi cesta, aby mohol vstúpiť do ľudského srdca. Kto toto svedectvo bude dobre počúvať, rozpozna pravé svetlo, ktoré prišlo na tento svet, lebo stojí uprostred nás.

Je udivujúce, že samotná príprava na stretnutie s Mesiášom sa koncentrovala do základnej premeny života človeka. Čo vyžadoval Ján? Dlhé modlitby? Časté chodenie do svätyne? Mimoriadne zbierky na stavby pomníkov? Nie. Od úradníkov vyžadoval česťnosť; od tých, čo vyberajú dane – spravodlivosť; od vojakov – aby sa vyhýbali násiliu; od vychovávateľov – aby si zamilovali pravdu; od každého človeka – rozdeliť sa s tým, čo má, s bratmi, ktorí nemajú dostatok prostriedkov na živobytie.

Ján je veľký realista. Vyzýva, aby bol človek česťný. Česťnosť chápe ako najzákladnejšiu podmienku východiska z každej krízy. Tam, kde chýbajú morálne hodnoty, žiadna kríza – ani politická, ani spoločenská, ani hospodárska, ani náboženská – nebude nikdy prekonaná. Morálne česťný človek si poctivo plní všetky svoje povinnosti a vtedy spoločnosť s ním môže rátať, môže mu dôverovať a s radosťou využívať ovocie jeho práce, keď vidí, že toto ovocie je vždy solídne.

Ján Krstiteľ je špecialista na vychádzanie z kríz, a jeho program práce na zdokonalení svojho srdca, v dejinách prekonávania kríz, sa javí ako trvalá hodnota. Kríza náboženského života patrí k najhlbším a najťažším krízam, ktoré sa dotýkajú srdca človeka. Cesta, ktorú ukazuje Ján, je jedinou východiskovou cestou. Sám Boh sa dožaduje od človeka práce v základoch. Prvá výzva milosti je vždy výzvou k očisteniu srdca. Ako nikto z nás nenalieva mlieko do špinavej fľaše, tak Boh nenaplní svätosťou srdce nečistého človeka.

Kto teda chce vidieť lepší zajtrajšok, musí si dobre premyslieť pokyny Jána Krstiteľa a začať pracovať na zdokonalení svojho srdca. Jeho vlastná dokonalosť potom začne zanechávať stopu na dokonalosti jeho práce a to ďalej rozhodne o obohatení spoločnosti.